

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 1202/2020
25.11.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Невенке Важић, председника већа, Веска Крстајића, Биљане Синановић, Милунке Цветковић и Драгана Аћимовића, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда Снежаном Лазин, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела угрожавање сигурности из члана 138. став 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Виолете Бојовић, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Крагујевцу 1К-1230/19 од 06.03.2020. године и Вишег суда у Крагујевцу Кж1-153/20 од 08.07.2020. године, у седници већа одржаној дана 25.11.2020. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ као основан захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Виолете Бојовић, па се **ПРЕИНАЧУЈУ** правноснажне пресуде Основног суда у Крагујевцу 1К-1230/19 од 06.03.2020. године и Вишег суда у Крагујевцу Кж1-153/20 од 08.07.2020. године, тако што Врховни касациони суд, на основу одредбе члана 422. тачка 2) Законика о кривичном поступку, према окривљеном АА,

ОДБИЈА ОПТУЖБУ

да је дана 08.09.2017. године, у ..., поред корита ... реке, око 10,00 часова, угрозио сигурност неког лица претњом да ће напасти на живот и тело тог лица, на тај начин што је после расправе, упутио озбиљну претњу оштећеном ББ из ..., речима: „Очисти све ово, овај пут или ћемо да те убијемо“, а затим је кренуо ка оштећеном да би се физички обрачунао са њим, па је узео мотку са земље и истом замахивао према оштећеном, чиме је изазвао узнемиреност и несигурност оштећеног, при чему је био урачунљив, био свестан свог дела и хтео његово извршење, а био је свестан да је његово дело забрањено,

- чиме би извршио кривично дело угрожавање сигурности из члана 138. став 1. Кривичног законика.

Трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда.

Оштећени ББ се упућује да имовинскоправни захтев може остварити у парничном поступку.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу 1К-1230/19 од 06.03.2020. године окривљени АА је оглашен кривим због извршења кривичног дела угрожавање сигурности из члана 138. став 1. КЗ и изречена му је условна осуда којом му је утврђена казна затвора у трајању од 4 (четири) месеца и истовремено одређено да се иста неће извршити уколико окривљени у року проверавања од 1 (једне) године од дана правноснажности пресуде не изврши ново кривично дело.

Истом пресудом оштећени ББ је ради остваривања имовинскоправног захтева упућен на парнични поступак. Окривљени је обавезан да плати суду на име паушала износ од 5.000,00 динара у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом извршења, а обавезан је и да накнади остале трошкове кривичног поступка о чијој висини ће суд одлучити посебним решењем.

Пресудом Вишег суда у Крагујевцу Кж1-153/20 од 08.07.2020. године одбијена је као неоснована жалба браниоца окривљеног АА и потврђена је пресуда Основног суда у Крагујевцу 1К-1230/19 од 06.03.2020. године.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднела је бранилац окривљеног АА - адвокат Виолета Бојовић, због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 3) у вези чланова 138. и 139. ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји као основан поднети захтев, те да преиначи правноснажне пресуде Основног суда у Крагујевцу 1К-1230/19 од 06.03.2020. године и Вишег суда у Крагујевцу Кж1-153/20 од 08.07.2020. године тако што ће окривљеног АА на основу члана 423. тачка 1) ЗКП ослободити од оптужбе за кривично дело угрожавање сигурности из члана 138. став 1. КЗ или за исто дело према окривљеном одбити оптужбу, те одредити да трошкови кривичног поступка сходно одредби члана 265. став 1. ЗКП падају на терет буџетских средстава суда.

Врховни касациони суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је, по оцени навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је основан.

По налажењу Врховног касационог суда основано бранилац окривљеног АА у поднетом захтеву истиче да је доношењем побијане правноснажне пресуде, којом је окривљени оглашен кривим због кривичног дела угрожавање сигурности из члана 138. став 1. КЗ, повређено начело „ne bis in idem“, из разлога јер се у конкретном случају ради о правноснажно пресуђеној ствари сходно одредбама члана 34. став 4. Устава Републике Србије и члана 4. Протокола број 7. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, те да су стога нижестепени судови били дужни да према окривљеном одбију оптужбу за то кривично дело. Ово имајући у виду да је

поводом истог животног догађаја, односно поводом истог поступања у истом временском и просторном оквиру и са истим учесницима, против окривљеног АА вођен кривични поступак због кривичног дела увреда из члана 170. став 1. КЗ по приватној тужби приватног тужиоца ББ у предмету Основног суда у Крагујевцу К.бр.124/2019, а за које кривично дело је окривљени претходно правноснажно оглашен кривим и осуђен. Изнетим наводима захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног се, по налажењу Врховног касационог суда, правноснажне пресуде побијају због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП.

Наиме, из списка предмета произилази да је другостепеном пресудом Вишег суда у Крагујевцу Кж1-159/19 од 16.07.2019. године, којом је усвајањем жалбе пуномоћника приватног тужиоца ББ преиначена првостепена пресуда Основног суда у Крагујевцу 9К-124/19 од 06.03.2019. године, окривљени АА оглашен кривим због извршења кривичног дела увреда из члана 170. став 1. КЗ, а која пресуда је у погледу одлуке о казни преиначена пресудом Апелационог суда у Крагујевцу КЖЗ-17/19 од 28.11.2019. године, као суда трећег степена, тако што је окривљени осуђен на новчану казну у одређеном износу од 20.000,00 (двадесетхиљада) динара коју је дужан да плати у року од 3 месеца, а уколико то не учини суд ће новчану казну заменити казном затвора тако што ће за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне одредити један дан казне затвора.

Према чињеничном опису правноснажне пресуде Вишег суда у Крагујевцу Кж1-159/19 од 16.07.2019. године, кривично дело је учињено на тај начин што је окривљени дана ...2017. године у ..., увредио приватног тужиоца ББ из ..., на тај начин што је дошао окривљени са сином ВВ и уз претњу спречавао даље извођење радова упутивши му инкриминисане речи: „... ти мајку шиптарску, губи се одавде, шта тражиш овде, децу ти ..., бежи одавде“, бацивши му тестере из руку и натеравши га да се попне на његов орах и у моменту када је оштећени силазио са дрвета упутио му увредљиве речи: „Мајку ти ... косоварску, размишљај да те убијем“ и када је дошао у његову близину оштећени је напустио место извођења радова и побегао, у урачунљивом стању, са умишљајем и свестан да је његово дело забрањено.

Побијаном пресудом Основног суда у Крагујевцу 1К-1230/19 од 06.03.2020. године окривљени АА је оглашен кривим због извршења кривичног дела угрожавање сигурности из члана 138. став 1. КЗ, за које дело му је изречена условна осуда, а како је то ближе означено у изреци пресуде. Наведена пресуда је постала правноснажна дана 08.07.2020. године када је потврђена пресудом Вишег суда у Крагујевцу Кж1-153/20.

Из чињеничног описа радњи кривичног дела угрожавање сигурности из члана 138. став 1. КЗ, због којег је окривљени АА побијаном правноснажном пресудом оглашен кривим, произилази да чињенични опис предметног кривичног дела одговара чињеничном опису кривичног дела увреда из члана 170. став 1. КЗ, описаном у правноснажној пресуди Вишег суда у Крагујевцу Кж1-159/19 од 16.07.2019. године. Ово, имајући у виду да се догађај описан у тој пресуди и догађај описан у побијаној правноснажној пресуди односи на истог окривљеног, те да се догађај догодио истог дана - 08.09.2017. године, у истом месту - у ..., при чему се догађај односи на суштински битно исте радње окривљеног АА према истом оштећеном ББ, а које радње

су описане и у изреци побијане правноснажне пресуде и у изреци правноснажне пресуде Вишег суда у Крагујевцу Кж1-159/19 од 16.07.2019. године.

Дакле, како чињенице у оба ова кривична поступка вођена према окривљеном АА чине просторно, временско и садржајно нераскидиво јединство, без обзира на различиту правну квалификацију кривичних дела за која је окривљени у оба ова кривична поступка оглашен кривим, при чему је очигледна и разлика у идентитету заштићених добара, а тако и у чињеничном опису предметних кривичних дела, то се, по оцени Врховног касационог суда, у конкретном случају има сматрати да се у оба случаја ради о истом делу. Наиме, чињенице које произилазе из истог животног догађаја су само на различит начин описане и правно квалификоване као два различита кривична дела и покренута два одвојена кривична поступка и то један приватном тужбом приватног тужиоца ББ, а други оптужним актом ОЈТ-а у Крагујевцу, па околност да чињенични опис кривичног дела у пресуди Вишег суда у Крагујевцу Кж1-159/19 од 16.07.2019. године није у потпуности идентичан у погледу описа претње (изговорене речи и конклюдентне радње) коју је окривљени критичном приликом упутио оштећеном, у конкретном случају догађај у целини не чини суштински другачијим, већ је садржајно и циљно јединство радњи окривљеног у овом случају оцењено као исто кривично дело.

Стога, како се чињенични описи напред наведених кривичних дела односе на истог окривљеног, на исти животно догађај који се одиграо у исто време, на истом месту, према истом оштећеном и са битно истоветним радњама окривљеног АА које су нераскидиво повезане, то је, по оцени Врховног касационог суда, у конкретном случају побијаним пресудама на штету окривљеног учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, односно повређено је начело „ne bis in idem“, а на шта се основано указује у захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног.

Одредбом члана 4. став 1. ЗКП прописана је забрана поновног суђења у истој ствари, односно забрана гоњења лица за кривично дело за које је одлуком суда правноснажно ослобођен или осуђен или за које је оптужба правноснажно одбијена или је поступак правноснажно обустављен.

Поред тога, правна сигурност у казненом праву гарантована је и Уставом Републике Србије који у члану 34. став 4. прописује да нико не може бити гоњен ни кажњен за кривично дело за које је правноснажном пресудом ослобођен или осуђен или за које је оптужба правноснажно одбијена или поступак правноснажно обустављен, нити судска одлука може бити измењена на штету окривљеног у поступку по ванредном правном леку, а којим забранама подлеже и вођење поступка за неко друго кажњиво дело.

Такође, и одредба члана 4. став 1. Протокола број 7 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода прописује да се никоме не сме поново судити, нити се може поново казнити у кривичном поступку у надлежности исте државе за дело због кога је већ био правноснажно ослобођен или осуђен у складу са законом и кривичним поступком те државе.

Из наведених одредби јасно произилази да је забрањено кривично гоњење или суђење за кажњиво дело, уколико оно произилази из истих чињеница или чињеница које су у битном исте, а које су предмет дела које је већ правноснажно пресуђено.

Коначно, Европски суд за људска права је кроз одлуку Великог већа у предмету *Zolotukhin v. Russia* од 10.02.2009. године (број представке 14939/03) дефинитивно стао на становиште да су чињенице једини критеријум за оцену истоветности дела и да је метод примене чињеница као критеријума, у односу на метод правне квалификације, сигурнији за појединца, а и у пресудама Марести против Хрватске од 25.06.2009. године (број представке 55759/07), те Муслија против Босне и Херцеговине од 14.01.2014. године (број представке 32042/11), је примењиван чињенично утемељени приступ за разлику од приступа утемељеног на идентитету правних квалификација дела или идентитету заштићених добара.

Имајући у виду цитиране законске, уставне и конвенцијске одредбе, као и утврђене критеријуме и установљену праксу Европског суда за људска права, те чињеницу да радње окривљеног АА описане у изреци правноснажне пресуде Вишег суда у Крагујевцу Кж1-159/19 од 16.07.2019. године којом је окривљени за ово кривично дело оглашен кривим, а која пресуда је у погледу одлуке о казни преиначена пресудом Апелационог суда у Крагујевцу КЖЗ-17/19 од 28.11.2019. године и радње због којих је он каснијом побијаном правноснажном пресудом оглашен кривим, представљају у бити чињенично један исти догађај, то је Врховни касациони суд нашао да се у конкретном случају очигледно ради о правноснажно пресуђеној ствари, те да су нижестепени судови били дужни да, правилном применом закона, према окривљеном на основу члана 422. тачка 2) ЗКП одбију оптужбу за кривично дело угрожавање сигурности из члана 138. став 1. КЗ. Како првостепени и другостепени суд, супротно забрани гоњења и кажњавања за исто дело, то нису учинили, то је побијаним правноснажним пресудама на штету окривљеног учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, односно повреда начела „*ne bis in idem*“ прописана чланом 4. ЗКП.

Како против истог учиниоца за исто кривично дело није могуће водити два кривична поступка, то је Врховни касациони суд усвојио као основан захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног, те отклонио наведену повреду закона преиначењем правноснажних пресуда Основног суда у Крагујевцу 1К-1230/19 од 06.03.2020. године и Вишег суда у Крагујевцу Кж1-153/20 од 08.07.2020. године, тако што је према окривљеном АА на основу члана 422. тачка 2) ЗКП одбио оптужбу за кривично дело угрожавање сигурности из члана 138. став 1. КЗ за које је правноснажно оглашен кривим, јер се у конкретном случају ради о ствари која је већ правноснажно пресуђена, те се сходно овој одлуци није упуштао у разматрање осталих истакнутих повреда у захтеву браниоца окривљеног.

На основу члана 265. став 1. ЗКП Врховни касациони суд је одлучио да трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда, док је на основу члана 258. став 3. ЗКП упутио оштећеног ББ да имовинскоправни захтев може остварити у парничном поступку.

Са изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 492. став 1. тачка 2) ЗКП одлучио као у изреци ове пресуде.

Записничар-саветник
Снежана Лазин, с.р.

Председник већа-судија
Невенка Важић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић